

PYSYVIEN VASTAAVIEN LASKENTAOHJEET

(Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.12.2012)

1

OHJEIDEN TARKOITUS

- 1 § Pysyvien vastaavien laskentaohjeiden tarkoituksena on antaa tarkemmat ohjeet kirjanpitolainsäädännön sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden soveltamisesta kaupungin kirjanpitoon siltä osin kuin ne koskevat pysyvien vastaavien käsittelyä ja suunnitelman mukaisia poistoja.

2

PYSYVIEN VASTAAVIEN KÄSITE JA RYHMITTELY

- 2 § Kaupungin taseessa arvostettavia pysyviä vastaavia ovat kaupungin toiminnassa vähintään kolmena tilikautena käytettäväksi hankittu omaisuus, jonka hankinta-arvo on vähintään 10 000 euroa ja joka on hankittu investointiosan määrärahoilla.
- Pysyviin vastaaviin aktivoidaan myös kaikki ensikertainen kalustaminen samoin kuin perusparannusten yhteydessä tapahtuva kalustaminen.
- 3 § Pysyvät vastaavat ryhmitellään kaupungin pysyvien vastaavien kirjanpidossa vahvistetun poistosuunnitelman mukaisesti omaisuuslajeihin. Omaisuuslajit voidaan tarvittaessa jakaa alalajeihin, joiden poisto-aika on kuitenkin sama kuin poistosuunnitelmassa esitetyn omaisuuslajin poisto-aika. Kaupungin omaisuuslajiluettelo on tämän ohjeen liitteenä 1.
- 4 § Rakenteilla ja valmisteilla olevat pysyvät vastaavat sisällytetään omaisuuslajiin aktivoidut keskeneräiset pysyvät vastaavat. Valmistuneet pysyvien vastaavien hyödykkeet ja vuosierät on siirrettävä asianomaisiin omaisuuslajeihin vuosittain viimeistään tilinpäätöksen yhteydessä.

3

PYSYVIEN VASTAAVIEN HANKINTAMENON MÄÄRITTÄMINEN

- 5 § Pysyvät vastaavat merkitään pysyvien vastaavien kirjanpitoon hankinta-arvoon, johon luetaan arvonlisäverottoman ostohinnan lisäksi kuljetuksista, asennuksista ja muista vastaavista toimenpiteistä aiheutuneet menot.
- Itse valmistetun pysyvän vastaavan hankintamenoksi merkitään hyödykkeen valmistusarvo, johon sisällytetään kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 1 momentin mukaisesti hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Kirjanpitolaki edellyttää lisäksi, että hankintamenon aktiivoinnin pohjana käytetään kustannuslaskentaa tai -laskelmia.

Pysyvän vastaavan hyödykkeen hankintamenosta vähennetään investointeihin saadut valtionosuudet, investointiavustukset sekä muut vastaavat rahoitusosuudet.

6 §

Pysyvän vastaavan hankintaa, valmistamista ja perusparannuksia varten osoitettujen investointiosan määrärahojen käyttö kirjataan pysyvien vastaavien arvon lisäykseksi todellisen käytön mukaan.

Keskeneräiset valmistumattomat suunnittelumenot ja muut vastaavat menot poistetaan pysyvien vastaavien kirjanpidosta sen jälkeen, kun hankkeen toteuttamisesta on luovuttu ja ne kirjataan tällöin tilinpäätöksessä kuului.

7 §

Kaupungin saadessa tai luovuttaessa vaihdon yhteydessä pysyviä vastaavia merkitään pysyvien vastaavien kirjanpitoon vaihtoon liittyvistä asiakirjoista ilmenevät arvot.

Ellei asiakirjoista muuta ilmene, katsotaan luovutetun pysyvän vastaavan arvoksi saadun omaisuuden vaihtoarvo silloin, kun välirahaa ei saada eikä makseta.

Mikäli vaihdossa käytetään välirahaa, katsotaan luovutetun pysyvän vastaavan arvoksi saadun omaisuuden vaihtoarvo lisättynä saadulla tai vähennettynä maksetulla välirahalla.

8 §

Kaupungin saadessa vastikkeetta pysyvän vastaavan merkitään tällaisen hyödykkeen hankintameno nollassi.

9 §

Pysyvän vastaavan hallintaoikeuden siirtyessä kaupungin toimintayksiköltä toiselle kirjataan siirto kirjanpitoarvoon. Siirretyn pysyvän vastaavan suunnitelman mukaisista poistoista vastaa siirron saanut toimintayksikkö.

4

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

10 §

Kaupungin pysyvien vastaavien kirjanpitoarvoa alennetaan vuosittain omaisuuslajikohtaisesti suunnitelman mukaisin poistoin tämän ohjeen liitteen 2 mukaisesti. Omaisuuslajikohtaisia suunnitelman mukaisia poistoajkoja voidaan muuttaa vain kaupungin poistosuunnitelmaa muuttamalla.

Käytettynä hankitulle hyödykkeelle määritellään poistoajka tapauskohtaisesti toimintayksiköissä. Käytetyn hyödykkeen poistoajka on pääsääntöisesti hyödykkeen jäljellä oleva arvioitu teknis-taloudellinen pitoajka, mutta olennaisuuden periaatteella poistoajaksi voidaan valita myös esimerkiksi puolet vastaavan uuden käyttöhyödykkeen poistoajasta.

11 §

Pysyvien vastaavien poistomenetelminä tulevat kyseeseen tasapoisto, menojäännöspoisto ja käytön mukainen poisto. Tämän ohjeen liitteestä ilmenevät eri omaisuuslajeille sallitut poistomenetelmät. Omaisuuslajikohtaista poistomenetelmää voidaan muuttaa vain kaupungin poistosuunnitelmaa muuttamalla.

12 §

Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot aloitetaan pääsääntöisesti käyttöönottokuukautta seuraavan kuukauden alusta. Rakennusten

suunnitelman mukaiset poistot aloitetaan tilikauden alkupuoliskolla (1.1.-30.6.) valmistuneiden rakennusten osalta keskellä vuotta (1.7.) ja tilikauden loppupuoliskolla (1.7.-31.12.) valmistuneiden rakennusten osalta seuraavan tilikauden alusta (1.1.). Niiden omaisuuslajien osalta, joiden poistolaskenta perustuu vuositason muutosten seurantaan (kadut, puistot, johtoverkostot) suunnitelman mukaisista vuosipoistoista lasketaan hankintatilikautena yksi kahdestoista osa.

13 § Kiinteistön siirtyessä kaupungin omistukseen rakennuksineen tulee hankinta-arvo jakaa erikseen maa- ja vesialueille sekä rakennuksille poistojen laskemista sekä pysyvien vastaavien kirjanpitoa varten.

14 § Perusparannuksella tarkoitetaan pysyvän vastaavan uusimis- ja lisätyötä tai sellaista hankintaa, joka lisää olennaisesti pysyvän vastaavan alkupe-
räistä arvoa. Perusparannukset sekä hyödykkeen käyttöikä olennaisesti lisäävät peruskorjaukset tehdään investointiosan määrärahoilla. Vuosikorjaukset ja muut niihin verrattavat erät tehdään käyttötalousosan määrärahoilla.

Perusparannus- ja peruskorjausmenoilte tehdään toimintayksiköissä oma poistosuunnitelma. Perusparannusmenon poisto-aika määräytyy tapauskohtaisesti, mutta olennaisuuden periaatteella poistoajaksi voidaan valita myös puolet perusparannetun hyödykkeen poistoajasta.

Hankittaessa omaisuuslajeja, joiden poistosuunnitelmassa on poistoajan välyys, määritellään poisto-aika tapauskohtaisesti toimintayksikössä. Tasa-poistoisten omaisuuslajien kohdalla on lähtökohtaisesti käytettävä välyksen lyhyintä poisto-aikaa. Menojäännös-poistoisten omaisuuslajien kohdalla käytetään lähtökohtaisesti välyksen suurinta poistoprosenttia. Käytännöistä voidaan poiketa, välyksen sallimissa puitteissa, hyödykkeen taloudellisen poistoajan ollessa pidempi. Valittu poistokäytäntö on tällöin perusteltava hyödykekohtaisesti.

5

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVON MUUT MUUTOKSET JA TARKISTUKSET

15 § Kaupungin pysyviin vastaaviin voidaan tehdä kirjanpitolain 5 luvun 17 §:ssä säädetyin edellytyksin arvonorotuksia.

16 § Milloin pysyvä vastaava puretaan tai se tuhoutuu, vahingoittuu, turmeltuu tai katoaa tai pysyvän vastaavan arvo toiminnan kannalta muuten olennaisesti ja pysyvästi alenee, kirjataan omaisuuden kirjanpitoarvo tai sen alentunut osa tilinpäätöksessä kuluksi kertaluonteisena poistona kirjanpitolain 5 luvun 13 §:n ja kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti. Sama menettely koskee myös pysyvää vastaavaa, jota ei enää käytetä kunnalliseen palvelutoimintaan tai liiketoimintaan tai jonka palvelujen tuottamiskyky on muuten olennaisesti ja pysyvästi alentunut.

17 § Myytäessä pysyvä vastaava kaupungin ulkopuolelle lasketaan pysyvän vastaavan myyntivoitto tai -tappio hyödykekohtaisesti vähentämällä myyntitulosta pysyvän vastaavan hyödykkeen suunnitelman mukainen jäännösarvo. Myyntitilikaudella tehdään pysyvän vastaavan hyödykkeen hankintamenosta suunnitelman mukainen poisto luovutusajankohtaan asti.

6

PYSYVIEN VASTAAVIEN LASKENNALLINEN KORKO

18 § Sisäistä laskentaa sekä tuotteiden ja palvelujen hinnoittelua varten voidaan kirjanpitoon kirjata pysyvien vastaavien laskennallista korkoa. Koko kaupungin tasolla yhdenmukaisesta laskennallisesta korosta päätetään talousarvion perusteluissa.

Tämä pykälä ei koske liikelaitosten pysyvien vastaavien korkoa ja sen määrittelyä, vaan siitä päätetään erikseen.

7

PÄÄOMAKUSTANNUSTEN MERKITSEMINEN TALOUSARVIOON

19 § Talousarvion tuloslaskelma- ja käyttötalousosiin suunnitelman mukaiset poistot merkitään omana eränään. Pysyvien vastaavien laskennalliset korot merkitään käyttötalousosaan samoin omana eränään. Suunnitelman mukaiset poistot ja pysyvien vastaavien laskennalliset korot eivät ole määrärahoja.

8

PYSYVIEN VASTAAVIEN KIRJANPIDON HOITO

20 § Jokainen toimiala on vastuussa 2 §:ssä tarkoitettujen pysyvien vastaavien ottamisesta pysyvien vastaavien kirjanpitoon sekä omaisuuslajin ja poistojen aloittamisajankohdan määrittelystä oman yksikkönsä osalta.

21 § Jokainen toimiala on vastuussa arvonkorotusten muutosten seurannasta ja niiden peruuttamisesta tarvittaessa samoin kuin pysyvien vastaavien purkamiseen, tuhoutumiseen, vahingoittumiseen, turmeltumiseen ja katoamiseen sekä pysyvien vastaavien reaaliarvojen olennaisiin muutoksiin liittyvistä toimenpiteistä oman yksikkönsä osalta.

9

ERITYISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

22 § Kaupunginhallitus voi erityisen syyn vuoksi päättää poiketa tämän ohjeen määräyksistä kuntalain, kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen suositusten puitteissa.

23 § Tarkemmat ohjeet näiden laskentaohjeiden soveltamisesta antaa tarvittaessa talouden vastuualue.

24 § Poistosuunnitelman poistoaikojen ja -menetelmien muutokset otetaan huomioon laskettaessa poistoja niistä hyödykkeistä, jotka on hankittu muutostilikaudella tai sen jälkeen. Aiemmin hankittujen hyödykkeiden poistojen laskennassa käytetään vanhoja poistoajoja ja -menetelmiä.

PYSYVIEN VASTAAVIEN LASKENTAOHJEET

LIITE 1

PYSYVIEN VASTAAVIEN OMAISUUSLAJILUETTELO 1.1.2013 ALKAEN

TASE-ERÄ	OMAISUUSLAJIT
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	
Aineettomat oikeudet	Atk-ohjelmat Muut aineettomat oikeudet
Muut pitkävaikutteiset menot	Kehittämismenot Liikearvon hank.menon aktivointi Vuokra- ja osakehuoneistojen perusparan. Muut pitkävaikutteiset menot
AINEELLISET HYÖDYKKEET	
Maa- ja vesialueet	Tontit Yleiset alueet Maa- ja metsätalousalueet Vesialueet (sataman luonnonvar.+raken.) Muut alueet
Rakennukset	Asuinrakennukset (kivi) Asuinrakennukset (puu) Hallinto- ja laitosrak. (kivi) Hallinto- ja laitosrak. (puu) Tehdas- ja tuotantorakennukset Talous- ja tukikohtarakennukset Rakennusten perusparan. ja korj. Liikuntarakennukset Kalliotilat (mm. väestösuojat, tunnelit) Väliaikaiset ja siirrettävät rakennelmat Muut rakennukset ja rakennelmat (kivi) Muut rakennukset ja rakennelmat (puu)
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Kadut, tiet, sillat ym. Puistot, virkistys- ja urheilualueet Muut maarakenteet Vesirakenteet Puhelin- ja radiopuh. verkosto laitteineen Atk-verkosto laitteineen Raiteistot Satamalaiturit Vene- ym. laiturit (puu) Vene- ym. laiturit (kivi) Liikenteen ohjauslaitteet Pysäköintilaitoksen laitteet Valaistuslaitteet Nosto- ja siirtolaitteet Muut kiinteät rakenteet ja laitteet

Koneet ja kalusto	Autot (henkilö-, paketti- ym. kevyet) Autot (linja-, kuorma- ym. raskaat) Alukset (rautaiset) Alukset, veneet ja muu kevyt vesiliik.kal. Työkoneet (raskaat) Työkoneet (kevyet) Teknisen työn laitteet Mittarit ja säätölaitteet Sairaala- ja terv.huollon laitteet Muut atk-laitteet Atk-keskuslaitteet Muut koneet ja laitteet
Muut aineelliset hyödykkeet	Luonnonvarat Arvo- ja taide-esineet
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ennakkomaksut (kh:n päätös) Keskeneräiset hankinnat
Pysyvien vastaavien arvopaperit	Osakkeet ja osuudet

PYSYVIEN VASTAAVIEN LASKENTAOHJEET

LIITE 2

POISTOSUUNNITELMA

	<i>Poistolaji</i>	Uusi poistoaika	Poisto %	Vanha poistoaika/%
Aineettomat oikeudet				
Atk-ohjelmat	tasapoisto	3-5 vuotta		
Muut aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta		
Muut pitkävaikutteiset menot				
<i>Perustamis- ja järjestelymenot</i>	<i>tasapoisto</i>	(poistetaan)		3 vuotta
<i>Tutkimus- ja kehittämismenot</i>	<i>tasapoisto</i>	(poistetaan)		3 vuotta
Kehittämismenot	tasapoisto	3 vuotta		(uusi)
Liikearvon hank.menon aktiv.	tasapoisto	5 vuotta		
Vuokra- ja osakeh. peruskorj	tasapoisto	3-10 vuotta		
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3-20 vuotta		
	ei poistoa			
Maa- ja vesialueet				
Rakennukset				
Asuinrakennukset (kivi)	tasapoisto	40 vuotta		
Asuinrakennukset (puu)	tasapoisto	25 vuotta		
Hallinto- ja laitosrak. (kivi)	tasapoisto	40 vuotta		
Hallinto- ja laitosrak. (puu)	tasapoisto	25 vuotta		
Tehdas- ja tuotantorak.	tasapoisto	30 vuotta		
Talous- ja tukikohtarak.	tasapoisto	20 vuotta		
Rakennusten peruspar. ja korj.	tasapoisto	5-20 vuotta		
Liikuntarakennukset	tasapoisto	20-40 vuotta		
Kalliotilat	tasapoisto	50 vuotta		55 vuotta
Väliaik. ja siirrettävät rak.	tasapoisto	3-10 vuotta		
Muut rak. ja rakenn. (kivi)	tasapoisto	40 vuotta		
Muut rak. ja rakenn. (puu)	tasapoisto	25 vuotta		
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet, sillat ym.	menoj.poisto		15 %	10 %
Puistot, virkistys- ja urh.alueet	menoj.poisto		15-20 %	10-20 %
Muut maarakenteet	menoj.poisto		10 %	
Vesirakenteet	menoj.poisto		10 %	
<i>Vesijohtoverkosto</i>	<i>menoj.poisto</i>	(poistetaan)		10 %
<i>Viemäriverkosto</i>	<i>menoj.poisto</i>	(poistetaan)		10 %
Puh. ja radiopuh.verk.+laitteet	menoj.poisto		20 %	
Atk-verkosto+laitteet	menoj.poisto		15 %	10 %
Raiteistot	menoj.poisto		15 %	10 %
Satamalaiturit	menoj.poisto		10 %	
Vene- ym. laiturit (puu)	menoj.poisto		20 %	
Vene- ym. laiturit (kivi)	menoj.poisto		10 %	
Liikenteen ohjauslaitteet	menoj.poisto		20 %	
Valaistuslaitteet	menoj.poisto		15 %	
Nosto- ja siirtolaitteet	menoj.poisto		15 %	10 %

	<i>Poistolaji</i>	Uusi poistoaika <i>(poistetaan)</i>	<i>Poisto</i> %	Vanha poistoaika/%
Vesilaitoksen kiint. rakenteet	tasapoisto	(poistetaan)		30 vuotta
Vesilaitoksen kiint. laitteet	tasapoisto	(poistetaan)		15 vuotta
Pysäköintilaitoksen laitteet	menoj.poisto		25 %	
Muut kiint. rakenteet ja laitteet	menoj.poisto		20 %	
Koneet ja kalusto				
Autot (kevyet)	tasapoisto	5 vuotta		
Autot (raskaat)	tasapoisto	7 vuotta		10 vuotta
Pelastuslaitoksen autot (kevyet)	tasapoisto	3-5 vuotta		
Alukset (rautaiset)	tasapoisto	15 vuotta		
Alukset (kevyet)	tasapoisto	10 vuotta		
Työkoneet (raskaat)	tasapoisto	12 vuotta		
Työkoneet (kevyet)	tasapoisto	8 vuotta		
Teknisen työn laitteet	tasapoisto	5 vuotta		
Mittarit ja säätölaitteet	tasapoisto	5-10 vuotta		5-15 vuotta
Sair. ja terv.huollon laitteet	tasapoisto	3-7 vuotta		7 vuotta
Muut atk-laitteet	tasapoisto	3 vuotta		
Atk-keskuslaitteet	tasapoisto	5 vuotta		
Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	3-5 vuotta		3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto			
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Ennakkomaksut (kh:n päätös)	ei poistoa			
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa			
Käyttöomaisuusarvopaperit				
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa			